

Ing. Rihard Erker

Gojenje gozdov

Inž. Rihard Erker

Gojenje gozdov

PRIROČNIK

Zveza gozdarjev LRS — »Slovenski gozdar«

K O Č E V J E 1 9 6 2

Do strokovni gozdarski literaturi je v Sloveniji veliko in stalno povpraševanje. Pri izdaji tega čtiva pa nastopajo različne težave. Majhna naklada povečuje stroške tiska in izdaje. Zato je posameznikom težko dostopna. Pridružuje se nerazumevanje gospodarskih organizacij in ustanov, ki zbirajo določena sredstva, s katerimi bi lahko pripomogli k izdaji. Med glavne ovire spada mnogokrat kritika poklicnih in nepoklicnih strokovnjakov, ki prikažejo delo ob izdaji v slabi luči, čeprav sami nimajo namena in volje izdati ali vsaj dopolniti delo z umnejšimi ugotovitvami.

Zveza gozdarjev Slovenije neustrašeno izpolnjuje svoj program z izdajo drugega priročnika »Gojenje gozdov«, ker se zaveda, da gozdarski delavci na terenu vsakodnevno nujno potrebujejo ob praktičnih izsledkih tudi teoretične napotke, ki jih bodo našli v takih priročnikih.

Knjiga je namenjena zlasti tistim delavcem v gozdarstvu, ki niso imeli možnosti, da bi se v rednih šolah usposobili za poklicne gojitelje. Prav pa bo prišla tudi vsem ostalim gozdarskim strokovnjakom, če bodo segali po njej z namenom kateremu služi.

V knjigi so obdelane osnove gojenja gozdov. Ne zajemajo pa vseh podrobnosti, saj jih ni mogoče obdelati v priročniku v takem obsegu in istočasno pri-

lagoditi terenu. Brez dvoma bo delo vseeno koristna osnova pri negi gozdov, kateri je posvečen pretežni del. Onim gozdarjem, ki že imajo praktične izkušnje, pa bo dobrodošlo dopolnilo.

Snov, ki je obdelana, je zajeta tako široko, da bo knjiga celo dobro služila tudi kot učni pripomoček in repetitorij dijakom srednje gozdarske šole.

Upamo, da bomo uspeli dobiti devizna sredstva za odkup avtorske pravice zelo koristne knjižice o negi mladja in nasadov, ki je bila izdana v Nemčiji. Z njo bomo povsem dopolnili to našo izdajo. Nadaljevali bomo še s prizadevanji, da izdamo iste priročnike iz vseh ostalih zvrsti gozdarske dejavnosti. Nekaj rokopisov že pripravljajo naši znani strokovnjaki. Če bomo deležni podpore, bodo vsa dela izšla najkasneje v dveh letih.

Zelo koristno bi bilo, da bi vsi terenski delavci posredovali našemu uredništvu praktične izkušnje, ki jih srečavate pri vsakdanjem delu. Te bi bile nadvse koristno dopolnilo strokovnega gradiva. Če pa jih uporabljate sami, ne dosežejo svojega namena.

S pridobitvijo prepotrebne slovenske, gozdarske literature, s šolanjem delavcev v gozdarstvu, ki je v polnem razmahu, upamo, da bomo končno imeli strokovnjake, ki bodo samostojno upravljali z našimi gozdovi v okviru družbenih programov in potreb. To je brez dvoma potrebno, saj nas nezadržan razvoj gospodarstva prehiteva.

Prepričani smo, da bodo prav zato delovni kolektivi in pristojni organi ljudske oblasti pomagali tudi v bodoče z denarnimi sredstvi za pocenitev in pospešitev izdaj. Seveda bo potrebno razumevanje, da dobe knjige brezplačno vsi delavci v gozdarstvu, kajti

strokovna usposobljenost, s katero se bo večala produktivnost, bo brez dvoma kmalu krila izdatek za nabavo literature.

V veliko veselje in zadoščenje nam bo, če boste s knjigo zadovoljni, enako tudi avtorju, če bodo teoretični napotki pomagali gozdnemu mladju k vzrasti v lepe sestoje. Ti bodo v ponos gozdarjem in vsem ljudem, gospodarstvu pa prepotrebna surovina.

Priročnik »Gojenje gozdov« bi bili lahko izdali že pred letom dni, če bi imeli zato potrebna denarna sredstva.

V Tržišču, dne 17. julija 1962.

Lojze Završnik

K A Z A L O

I. D E L

1.	Pojem gozda	9
2.	Rastni pogoji	11
	a) Toplota	11
	b) Svetloba	16
	Vpliv svetlobe na zgradbo, obliko in barvo lista	17
	Vpliv svetlobe na razvoj popkov, obroda, rast podmladka	19
	Drevesne vrste in zahteva po svetlobi	20
	Svetloba v gozdu in zeliščni sloj	22
	c) Vlaga	22
	Padavine	23
	Vpliv padavin na gozd	23
	Ugoden vpliv snega	25
	Srednje mesečne in letne vsote padavin	26
	Neugoden vpliv snega	28
	Zračna vlaga	30
	Vpliv zračne vlage na gozd	31
	Drevesne vrste in zračna vlaga	32
	Vlaga v tleh	32
	Drevesne vrste in talna vlaga	33
	Vpliv gozda na odtokanje vode	34
	d) Ogljikov dvokis	35
	e) Veter	36
	Koristnost vetra	37
	Škodljivost vetra	37
	Odpornost drevja proti vetru	41
	Vpliv gozda na veter	41
	Vetrni pasovi	42
	f) Tla	43
	Fizikalne lastnosti tal	43
	Drevje in globina tal	44

Mehanska sestava tal	45
Zlog ali struktura tal	46
Veznost tal	46
Stopnja veznosti tal	47
Drevesne vrste in veznost tal	48
Kemične lastnosti tal	49
Tla in rudninska hrana	50
Potrebe drevja po rudninskih hranilih	50
Humus	51
Kazatelji ali indikatorji za reakcijo tal	54
Vpliv steljarjenja na rodovitnost tal	54
g) Oblikovitost zemlje	57
h) Živi činitelji	60

II. DEL

Oblikovne in gojitvene lastnosti najvažnejših drevesnih vrst in grmov	67
A. Iglavci	
1. Navadna smreka	67
2. Navadna jelka	70
3. Evropski macesen	73
4. Rdeči bor	75
5. Črni bor	77
6. Planinski bor	79
7. Alepski bor	81
8. Primorski bor	83
9. Pinija	84
10. Zeleni bor	86
11. Cemprin	88
12. Zelena duglazija	90
13. Tisa	92
14. Prava cipresa	94
15. Lavsonova pacipresa	95
15 a) Črno brinje	96
B. Listavci	96
16. Bukev	96
17. Dob	98
18. Graden	101
19. Cer	103
20. Puhasti hrast	104
21. Rdeči hrast	106

22. Črni hrast	107
23. Beli gaber	108
24. Črni gaber	110
25. Poljski bresti	112
26. Dolgopecljati brest	113
27. Veliki jesen	115
28. Mali jesen	116
29. Gorski javor	117
30. Mlečni javor	119
31. Poljski javor	120
32. Trokrpi javor	121
33. Domači kostanj	121
34. Črna jelša	125
35. Siva jelša	126
36. Zelena jelša	128
37. Navadna breza	128
38. Jerebika	131
39. Skorš	133
40. Mokovec	134
41. Brek	136
42. Divja hruška	136
43. Lesnika	137
44. Češnja	139
45. Rešeljika	139
46. Čremsa	141
47. Robinija	142
48. Gledičevka	143
49. Japonska sofora	144
50. Lipa	144
51. Lipovec	146
52. Trepetlika	146
53. Črni topol	149
54. Beli topol	150
55. Sivi topol	152
56. Jagned	154
57. Evroameriški topoli	154
58. Populus serotina (Hartig)	156
59. Populus marilandica (Bosc.)	157
60. Populus robusta (Schn.)	157
61. Bela vrba	159
62. Iva	159
63. Krhlica	162

64. Rdeča vrba	162
65. Seda vrba	164
66. Beka	166
67. Mandljeva vrba	166
68. Črnikava vrba	167
69. Pajesen	169
70. Javorovolistna platana	170
71. Beli oreh	171
72. Navadni divji kostanj	172
73. Navadna leska	173
74. Bela omela	175
75. Ohmelje	176
76. Navadni češmin	176
77. Navadni srobot	177
78. Navadni ruj	178
79. Navadna trdoleska	180
80. Bradavičasta trdoleska	182
81. Velikolistna trdoleska	183
82. Navadni kloček	183
83. Čistilna krhlika	185
84. Navadna krhlika	185
85. Kranjska krhlika	186
86. Malina	187
87. Robida	189
88. Navadni šipek	190
89. Navadni glog	190
90. Enovrati glog	192
91. Črni trn	192
92. Navadni nagnoj	194
93. Navadni volčin	196
94. Rumeni dren	196
95. Rdeči dren	197
96. Dlakavi sleč	199
97. Rjasti sleč	201
98. Jesensko resje	201
99. Pomladansko resje	202
100. Borovnica	202
101. Brusnica	203
102. Navadna kalina	204
103. Črni bezeg	206
104. Divji bezeg	207
105. Brogovita	208

106. Dobrovita	209
107. Puhastolistno kosteničevje	210
108. Planinsko kosteničevje	212
109. Črno kosteničevje	214
110. Modro kosteničevje	214
111. Gozdni kovačnik	215
112. Kovačnik	216

III. DEL

1. Sestoj, sklep sestoja in zarast	219
2. Čisti in mešani, enodobni in raznodobni sestoji. Visoki, nizki in srednji gozdovi	222
3. Prednosti mešanih sestojev	230
4. Prebiralni gozdovi	231
Prednosti prebiralnega gozda	233
Zgradba prebiralnega gozda	236
5. Nizki gozd	236
6. Najvažnejši mešani sestoji	239
7. Naši umetni sestoji	249

IV. DEL

Pomlajevanje gozdov	253
A. Naravno pomlajevanje gozdov s semenjem	254
1. Naravno pomlajevanje pod zastorom	255
Naravno pomlajevanje pod zastorom na velikih površinah	256
Naravno pomlajevanje pod zastorom na majhnih površinah	261
Naravno pomlajevanje pod zastorom s prebiralno sečnjo	263
2. Naravno pomlajevanje sestojev od strani	265
3. Naravno pomlajevanje z robno sečnjo	267
B. Umetno pomlajevanje gozdov	268
Načini umetnega pomlajevanja	269
1. Setev	270
a) Priprava tal za setev	270
b) Priprava semenja za setev	273
c) Količine semenja, potrebna za setev	274
d) Čas setve	274
Načini setve	276

a) Polna setev	276
b) Delna setev	276
Setev v krpah	276
Setev v progah	277
Setev v vrstah	278
Setev v plitve jamice	278
Setev v vsek	278
Setev v luknje	279
2. Saditev	279
Čas saditve	279
Enakomerna in neenakomerna saditev	279
Splošna pravila za saditev	280
Saditev z golimi koreninami	280
a) Saditev v jamice	281
b) Saditev v vsek in luknjo	282
c) Saditev na kupčke in nasipe	283
Saditev sadik z grudo	285
Starost in število sadik na ha površine	286

V. DEL

Gojenje topolov	291
I. Navodila za saditev topolov	291
1. Izbira sadik	291
2. Vrste	292
3. Nabava sadik	292
4. Prevoz sadik	292
5. Vkopavanje sadik	293
6. Saditev topolovih sadik	294
7. Gnojenje	298
8. Varstvo pred mišmi, divjadjo in živalmi	299
9. Nega tal po uvodni saditvi	300
10. Obrezovanje vej v topolovem nasadu	300
II. Razmnoževanje topolov s potaknjenci	300
III. Letni pregled dela pri gojenju topolov	306

VI. DEL

Nega gozdov	313
Nega mladja	314
Čiščenje gošče	331
Redčenje drogovnjaka	340

Izbirno redčenje drogovnjaka	343
Svetlobno redčenje	347
Vpliv redčenja	348
Polnilni sloj sestoja in njegov vpliv	349
Odstranjevanje (obrezovanje, obžagovanje) vej	352

VII. DEL

Naravne gozdne združbe	355
Pionirske ali predhodne drevesne vrste	359
Vnašanje iglavcev v čiste bukove sestoje	365
Nekatere napake v dosedanjem gojenju gozdov	365
Literatura	373